

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. V. Corollarium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

fieri ex assensu Universalis Ecclesie; non autem statuta Conciliorum ab assensu Universalis Ecclesie pendere, ut vim habeant obligandi; ac in hoc magnam Apostolicæ Sedis autoritatis partem collocat, quod Synodorum Decreta confirmet, exequatur, & observari faciat. *Confidimus, quod nullus jam veraciter Christianus ignoret, uniuscuiusque synodi Constitutum, quod Universalis Ecclesie probavit assensus, non aliquam magis exequi Sedem præ ceteris oportere, quam primam. Quæ & unamquamque Synodum suâ autoritate confirmat, & continuatâ moderatione custodit, pro suo scilicet Principatu.*

112. Ex eo, quod Anastasius Bibliothecarius, non omnes ubique Canones vigere, affirmat ad marginem 6. Canonis septimæ Synodi, ubi mentio habetur ejuſdem Canonis Trullani, nequit Marca inferre, necessariam esse acceptationem, ut lex vi suâ polleat, cum à quamplurimis alijs causis procedat hæc inobservatio, præsertim ex tacito Summi Pontificis consensu.

113. Non magis urgent verba Diurni Romani ab eodem Marca relata, quibus pollicebatur olim Pontifex, se servaturum omnia Decreta Canonica Prædecessorum Apostolicorum Pontificum, quæcumque ipsi Synodaliter statuerint, & probata erant. Nec enim hæc voce probata significatur necessitas consensûs subditorum, ad hoc, ut Superiorum legibus teneantur, sed contrarijs Constitutionibus, aliâve legitimâ ratione non abrogatâ: quod ex verbis sequentibus colligitur, sicut ab eis (Pontificibus) statuta sunt, in sui vigoris stabilitate custodire.

114. Denique verba illa Philippi II. Francorum Regis à Marca loco citato exscripta, Ecclesia non recipit quàmplures Canones, qui per consuetudinem abierunt, vel ab initio non fuerunt recepti, intelligi debent de Canonibus ab Ecclesia Romana non receptis, v. g. Trullanis, vel cum consensu expresso, aut tacito Summorum Pontificum in ulum non redactis. Nec enim illud Philippi testimonium, aut alia supra relata definiunt, posse subditos, Superiorum iustas suas leges acceptari, & observari contententium, voluntati sine peccato obſistere.

S. V.

Corollarium.

115. **E**X dictis inferitur. In quantum fas sit, deferre Ecclesie Gallicanæ libertatem fundamentis, nempe facultati retinendæ antiquæ discipline Canonice, & examinandi, utrum novæ leges sint utiles futuræ, eâque, si cum utilitate conjunctæ non sint, repudiandi? Hoc equidem fundamentum posterioribus sufficienter discussum est in antecedentibus. Quare de priori duntaxat superest, ut in præſenti Corollario agamus.

336

ILLATIO I.

In quantum sit laudandus antiquorum Canonum usus. Ex Authore cit. tract. de libert. Eccles. Gallicanæ lib. 2. cap. 1.

Ipsis equidem Spiritûs sancti oraculis admonemur, antiquam disciplinam sciscitari. Hæc dicit Dominus, inquit Hieremias cap. 6. v. 16. *state super vias, & videte & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in eâ.* Ne quis autem reponat, monitum illud eò tantum pertinere, ut inter vias antiquas optimam eligamus: arctius nos alibi ad disciplinam illam antiquam obstringit Spiritus sanctus, extra semitas illas excurrere vetans. *Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.* Proverb. 22. v. 28.

Eodem ferè modo procedunt gratia, & natura, & in utraque, sicut quæque res ad suum principium proximè accedit, ita ipsius perfectionem maximè consequitur; quòd autem recedit longius, eò deficit magis ab ejuſ virtute. Hinc fit, ut Religiosi Ordines primis institutionibus temporibus ferventiores, & diligentiores sint in sequendis præceptis, quæ fuerunt à fundatoribus tradita, & imitandis illorum exemplis: processu autem temporis tepescat ille ardor, ac tandem relaxatâ omnino disciplinâ regulari, abolendâ sint, nisi fortè ad antiquam formam, renovato religionis spiritu, revocentur.

Pari quoque ratione, licet Ecclesia Catholica columna sit, & firmamentum veritatis, navis à nulla tempestate submergenda, domus Dei, adversus quam portæ inferi nunquam prævalitura sint; tamen in pluribus, & aliquando præcipuis suis membris infirmitatis humanæ defectus patitur, & refrigerentem charitatem abundat iniquitas. Quantum enim, heu, distamus à primis illis Christi discipulis, quorum vita, virtutes & mors ipsa efficacissima erant argumenta veritatis, & sanctitatis Christianæ Religionis.

Quid igitur mirum, si ad finem usque mundi magnâ veneratione prosequenda sint sacra illa regulæ, quæ tunc constitutæ sunt, cum abundantius sese Spiritûs Sancti gratia effundebat in Christianos, maximè autem in Pastores, penes quos erat legum ponendarum facultas.

Tanta solet incommoda invehere legum mutatio, ut vel eo solo nomine commendandum sit antiquæ discipline studium, & in eâ retinenda firmitas. Hanc tradit doctrinam Doctor Angelicus 1. 2. quæst. 97. art. 2. his verbis; *Habet ipsa legis mutatio, quantum in se est, detrimentum quoddam communis salutis, quia ad observantiam legum plurimam valet consuetudinem, in tantum, quòd ea, quæ contra consuetudinem communem sunt, etiamsi sint leviora de se, graviora videantur.* Unde quando mutatur lex, dimittitur vis constrictiva legis, in quantum tollitur consuetudo: & ideo nunquam debet mutari lex humana, nisi ex aliqua parte tantum recompenſetur communi salutis, quantum ex ista parte derogatur. Et infra;

infra; Unde dicitur à Iurisperito, quod in rebus novis constituendis evidens debet esse utilitas, ut res non recedat ab eo iure, quod diu æquum visum est.

121. Sed etsi omni aliâ probatione hæc doctrina destituta esset, illius veritatem abundè demonstraret experientia. Nam si omnes Rerum publicarum, Regnorum, aliorumque Cætorum calamitates, & everfiones inspiciamus, ab innovatione aliquâ imprudenter factâ sæpissimè occasionem accepisse, advertemus, ut verè dixerit S. Augustinus epist. 119. ipsa mutatio consuetudinis etiam, quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat.

122. Complectitur autem antiqua disciplina Decreta Conciliorum Oecumenicorum, Summorum Pontificum Constitutiones, imò & Conciliorum Provincialium Canones, specialem tamen erga Concilia Oecumenica venerationem præferunt Galli, dum suas libertates allegant.

123. Equidè, si Dominus noster Iesus Christus, ubi forent duo, vel tres in nomine ejus congregati, se quoque futurum, pollicitus est, quis dubitet, illum in Cætu omnium Ecclesiæ Pastorum simul congregatorum præsentiorum fore, & luminis, ac gratiæ vim majorem in eos effusurum.

124. Apostoli Spiritu sancto repleti exortas circa circumcissionem, & alias observantias Legales, difficultates non fecerunt, ut facillè poterant, enodârunt: sed in Concilio congregati post longam disquisitionem, solverunt. Notanda sunt autem verba, à quibus incipit illud decretum Apostolicum: *Visum est, inquit, Spiritui sancto, & nobis. Quæ quidem verba argumento sunt, quod Spiritus sanctus Concilijs, maximè Oecumenicis præsit, ea illustret, & ad veritatem infallibiliter dirigat. Porro cum primum in unoquoque genere sit mensura, & regula cæterorum, illud Apostolorum exemplum sequi debent, qui in illorum locum succedunt, quando tempora incidunt, quæ id exposcant.*

125. Is fuit omnibus retrò sæculis Catholice Ecclesiæ sensus, quæ maximam vim habere Concilia Oecumenica, semper putavit ad conservandam, vel restaurandam fidei puritatem, & morum sanctitatem. Quin etiam congregata sunt sæpe Concilia ad constituendam disciplinam in rebus, quæ hodie non tanti momenti videntur, ut illarum causâ evocandi essent undique à suis Diocæsibus Pastores.

126. A Concilijs generalibus, in quibus Summus Pontifex Caput visibile Ecclesiæ, & præcipua ejus membra, id est, Pastores conjunguntur, representatur Ecclesia illa, quæ ab Apostolo dicta est columna, & firmamentum veritatis, i. ad Timoth. 3. quam qui non audit, debet, ut Ethnicus, & Infidelis exterminari. Quæcumque ab Ecclesia sic congregata oracula proferuntur, à promissione Divina plenissimam obtinent auctoritatem.

127. Addi alia ratio potest, quæ plurimum valet, ut Christiani Concilijs Oecumenicis obsequantur libentius. Cum enim in augustis il-

lis Cætibus cujuscvis Nationis, & Provinciæ Antistites intersint, fidemque omnium ubique Christianorum, variolque illorum mores, & usus liberrimè promant, facilius assentiuntur fideles Decretis post tam accuratam rerum cognitionem prolatis, & sibi à proprijs Pastoribus denuntiatis, assignatis item, si quando expediat, rationibus & auctoritatibus, quibus ducti fuerint Judices. Certior etiam inde fit populus, non adulterata fuisse Decreta, ut in Concilijs minùs frequentibus aliquando contigit.

128. Licet autem aliquando mali etiam Pontifices in hujusmodi Confessibus prophetizent, sit, nescio quomodo, ut sanctiora habeantur, quæ à sanctioribus statuta sunt, quales scimus, multos fuisse ex ijs, qui primis præsertim in Concilijs Oecumenicis sederunt, unde maxima illis accessit veneratio.

129. Utinam Ethnicis, & Hæreticis hæc in parte rationem, nullâ perturbatione, nulloque proprij sentis, aut effectus præjudicio præventi, consulerent! Mirum, quanta in eo tractandarum rerum Ecclesiasticarum modo illis elucecerent argumenta veritatis, & sanctitatis, quæ Religioni nostræ insunt. Quis enim non perspiciat, Cætum numero, sapientiâ, scientiâ, sanctimoniâ, & alijs dotibus, quibus præditi sunt viri, ex quibus constat, illustrissimum, augustissimumque, non nisi vera, & justa decretorum? Hujus rationis pondere quasi oppressi duo Episcopi Provinciæ Avenionensis, qui hæretici ad Concilium Tridentinum accesserant, Catholice fidei jugo mentem submiserunt, ut referitur in vita Gallicè conscripta Illustrissimi Bartholomæi de Martyribus Archiepiscopi Bracharenfis lib. 3. cap. 1.

130. Nemo igitur jure merito accuset Gallos, quod antiquam disciplinam venerentur, eamque retineant, ubicumque facta in personis, aut negotijs mutatio novas leges non requirit.

ILLATIO II.

Ita tenenda est antiquorum Canonum disciplina, ut tamen sit aliquando necessarium, per novas leges antiquas derogare. Ex præcæto Authore ubi supra cap. 2.

131. Fatebitur enim, quisquis ratione uterit, accommodandas esse leges moribus eorum, quibus præstituantur, atque variandas secundum personarum, locorum, & temporum conditionem, non ita quidem, ut regulæ ad arbitrium hominum, fortè perditorum, insectantur, sed ut, pensatis illorum dotibus, affectibus, usibus, tales ei præscribantur leges, quæ illorum saluti, vitæque rectè instituendæ aptiores videantur. Cum autem hominum mores, sicut & aliæ res omnes, mutationi sint obnoxij, necesse est, ut, si antiquis moribus novi adversentur, per regulas antiquas contrarias ad bonum publicum deducantur. Non jildem ægrudinitibus

cap. VIII. ILLATIO I. ...

ritas ...

animi semper laborant: sed quemadmodum in corporibus nunc ille, nunc contrarius morbus grassatur; unde contraria, pro vario morborum genere, medicamenta sunt adhibenda: ita mentes successivè contrarijs erroribus, & vitijs subjacent, quibus modò istis, modò illis legibus occurrendum est.

133. Habet quidem plurima incommoda legum mutatio, si cum levitate, aut imprudentia conjuncta sit, non per necessitatem quasi extorta. Quamobrem, ut docet S. Thomas 1. 2. *quæst. 97. art. 2.* non statim, ut seise melius aliquid offerit, quam quod à lege intendebatur, immutanda est, sed opus est, ut hanc mutationem aut maxima necessitas postulet, aut evidentissima utilitas. Verùm, quæ ratio est, ut, quod ad bonum publicum institutum est, si perniciosum evadat, etiam contra bonum publicum retineatur.

133. Hincmarus Archiepiscopus Rhemenfis antiquæ disciplinæ acerrimus propugnator, & in defendendis Gallicanis libertatibus, à plebiscitis scriptoribus in exemplum adductus, est absque necessitate mutari non debere, quæ semel in concilio status, vel iudicata sūt, opusculo sic inscripto, contendat, diffiteri tamen non potest, quin occurrente necessitate, mutatione opus sit, quod quamplurimorum Summorum Pontificum testimonijs ibidem confirmat. Inter alia refert ex epistola 95. Leonis I. quæ est ad Rusticum verba sequentia: Sicut quadam sunt, quæ nullâ possunt ratione convelli, ita multa sunt, quæ aut pro consideratione atatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari.

134. Egregiè admodum explicat Summi Pontificis in temperandis Canonibus auctoritatem Gelasius I in ea epistola, quæ est ad Episcopos per Lucaniam, & Brutios, & Siciliam constitutos cap. 1. *Necessaria rerum dispensatione constringimur, & Apostolicæ Sedis moderamine convenimur; sic Canonum paternorum Decreta librare, & verò Præsulum, Decessorumque nostrorum præcepta metiri, ut, quæ præsentium necessitas temporum restaurandis Ecclesijs relaxanda deposcit, adhibita consideratione diligenti, quantum potest fieri, temperemus; quò nec in totum formam veterem videamur excedere regularum, & reparandis militiæ Clericalis officijs consulamus.* Et cap. 2. *Præcis igitur pro sui reverentia manentibus Constitutis, quæ, ubi nulla vel rerum, vel temporum perurget angustia, regulariter convenit custodiri, eatenus Ecclesijs, quæ vel cunctis sunt privatis ministris, vel sufficientibus usque ad eò dispensatis servitijs, ut plebibus ad se pertinentibus Divina munera supplere non valeant, tam instituendi, quam promovendi Clericalis obsequij, sic spatia dispensanda concedimus, ut si quis, &c.*

135. Quo circa cum omnia, quæ in condendis antiquis legibus intercesserunt, ad substituendas novas, consentiant, scilicet auctoritas Conditoris, utilitas subditi, facultas parendi, aliæque conditiones, cur robore carebit, quod de novo præcipietur? Quicumque igitur Decreta omnia, quæ nova sunt, solius novitatis obtentu repudiaret, non solum iniquus esset, sed & desipere videretur. Sane qui Ecclesiam non eandem hodie credit esse,

se, quæ Apostolorum temporibus extitit, aut eadem auctoritate præditam negat, vel eodem spiritu gubemata, cum Luthero, & Calvinò inter hæreticos censendus est. Numquid enim potestas à Christo Ecclesiæ collata certis temporum spatij definita est? Numquid se cum Ecclesia usque ad consummationem sæculi futurum non pollicitus est? Numquid hominum mores, quibus, ut diximus, accommodandæ sent leges, varijs mutationibus non subjacent? Numquid quod hominibus certo modo affectis prodest, illis non obest contrario modo dispositis? Itaque qui manus Ecclesiæ ligare contenderet, ne medicamentis contrarijs filiorum suorum morbos, novis legibus novos abusus curaret, is tanquam Republicæ Christianæ hostis habendus esset.

Nec inconstantiæ accusanda est Ecclesia, cum propter evidentem necessitatem, aut maximam utilitatem, abrogatis prioribus Canonibus, novos condit; hæc enim mutatio non in Ecclesia fit, sed in hominibus Ecclesiæ subditis. Nam & Deus ipse, à quo Ecclesia omni tempore regitur, licet immutabilis sit, leges mutavit, Novumque Testamentum Veteri substituit. Idem semper est finis, sed media non semper eadem, quia homines non in eodem semper statu permanent.

Hanc, exigente necessitate, posse mutationem fieri, sanus nemo diffitebitur: sed cuius est, de illa necessitate decernere, ac, utrum innovandum sit aliquid, judicare? Hic est unicus, aut præcipuus controversarum de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ, pro ut communiter describuntur,cardo diligenter inspiciendus.

DISQUISITIO IX.

Quanta sit Romani Pontificis auctoritas circa Patriarchalia, & Archiepiscopalia, & consequenter Episcopalia jura?

S. I.

EX horum quoque descriptione patere potest vel ampliatio, vel coarctatio libertatis à Gallicana Ecclesia erga Pontificam auctoritatem præsentis. In quem finem opportunè præmittitur distinctio, ac distributio dignitatum Ecclesiasticarum ab Authore tractatus de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ lib. 1. cap. 2. verbis sequentibus eleganter expolita. Nempe Christus ascensus in caelum, prædicare, baptizare, & docere per universum mundum omnibus Apostolis præcipit his verbis Matth. ult. *Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos servare omnia, quaecumque mandavi vobis.* Verùm quamvis quilibet Apostolus posset in qualibet mundi parte ea omnia officere: tamen ex communi consuetu-